

Profesor: Borja Rey Seoane

ANEXO I

HTML & XHTML

Módulo: Desenvolvimento Web en Contorna Cliente

Ciclo: DAW

HTML e XHTML

HTML é, coma xa sabemos, unha linguaxe de marcas que se emprega para definir o contido e a estrutura das páxinas web. Na actualidade a súa versión máis recente é HTML5 (concretamente na versión 5.3, publicada en outubro de 2018).

XHTML¹ é unha adaptación de HTML para cumprir coas restricións de XML, polo que mantén case todas as súas etiquetas e características, engadindo algunhas restricións e elementos propios de XML.

Introduciremos primeiro os conceptos fundamentais da sintaxe de HTML e XHTML denantes poder aclarar as diferenzas fundamentais que existen entre ambas.

Elementos fundamentais

Etiquetas

A **etiquetas** definen cada un dos elementos dun documento HTML. Comezan sempre polo símbolo < e pechan con >. As etiquetas poden ou non ter contido e, no caso de telo, ábreanse e péchanse do seguinte xeito:

```
<etiqueta>
...
</etiqueta>
```

No caso de que a etiqueta non tiña contido emprégase unha etiqueta unaria, isto é, que abre e pecha nunha mesma marca, do seguinte xeito:

```
<etiqueta/>
```

Atributos

As etiquetas poden conter **atributos**, que serven para configurar características desas etiquetas. Estes aparecerán sempre na etiqueta de apertura (nunca na de peche), así:

```
<etiqueta atributo1="valorAtributo1" atributo2="valorAtributo2"
...>
```

¹ eXtensible HTML.

```
...  
</etiqueta>
```

Comentarios

Coma ocorre na maioría de linguaxes de programación, HTML e XHTML permiten introducir anotacións no código cuxo obxecto é resultar explicativas da función do mesmo (é dicir, oriéntanse aos programadores e non aos usuarios finais) e que serán ignoradas polos navegadores. Representáanse mediante as marcas `<!--` para apertura e `-->` para peche. Por exemplo:

```
<!-- Este é o meu comentario -->
```

Entidades de carácter

En ocasións imos precisar incluír nas nosas páxinas web caracteres que, xa polo seu carácter especial ou porque teñan un lugar reservado na sintaxe de HTML5/XHTML, poden producir problemas de codificación nos navegadores. Co gaio de evitalo empréganse as coñecidas coma **entidades de carácter**, que actúan ao xeito dos «caracteres de escape» típicos da maioría de linguaxes de programación. Algunhas das máis frecuentes podemos atopalas na seguinte táboa:

Carácter	Entidade	Carácter	Entidade
á	á	Á	Á
é	é	É	É
í	í	Í	Í
ó	ó	Ó	Ó
ú	ú	Ú	Ú
ü	ü	Ü	Ü
ñ	ñ	Ñ	Ñ
<	<	&	&
>	>	"	"e;
Espacio	 		

Diferenzas básicas entre HTML e XHTML

Coma comentamos ao inicio deste apartado, XHTML naceu coma un xeito de asegurar que HTML respectara a estrutura de XML, polo que a súa sintaxe, se ben case

idéntica, é lixeiramente máis restrictiva. Citamos aquí só algunhas das restricións de XHTML que non existen en HTML, por ser das máis importantes:

- Todos os nomes de etiquetas e atributos escríbense en minúscula.
- Todos os valores dos atributos van entre comiñas, incluso os numéricos.
- Todos os atributos deben ter un valor asignado.
- Todas as etiquetas deben estar pechadas, incluso as baleiras.
- Nos comentarios non se deben empregar os guións dobres.

Estrutura básica

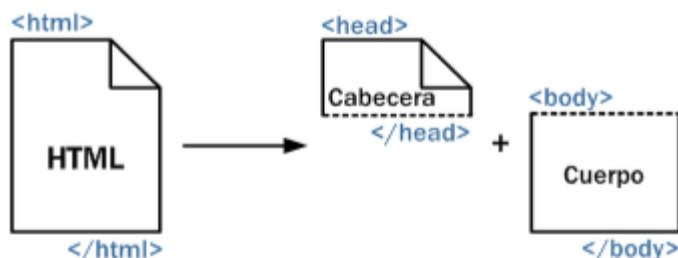
En realidade, HTML5 é retrocompatible con XHTML, polo que sempre que respectemos as restricións deste último, poderemos considerar as nosas páxinas web escritas en HTML5 como se estiveran simultaneamente escritas en XHTML. Dese xeito, se ben tradicionalmente un documento XHTML tiña que estar completamente contido dentro destas etiquetas:

```
<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
...
</html>
```

No caso de HTML5, pola contra, só require que o código inicie coa etiqueta DOCTYPE, da que falaremos con máis detalle en puntos posteriores, pero da que podemos ver un exemplo aquí adiante:

```
<!DOCTYPE html>
```

Así pois, na seguinte imaxe podemos ver cal sería a estrutura básica dun documento HTML5/XHTML:

Cabeceira

A cabeceira dun documento XHTML delimítase mediante as etiquetas <head> e </head>. Esta sección do código contén información sobre o documento que non será

visible para o usuario (con excepción do título da páxina, que é indicado mediante as etiquetas `<title>` e `</title>`, e que tamén é definido dentro da cabeceira).

Corpo

O corpo dun documento HTML5/XHTML contén todo aquilo que se lle amosa (directa ou indirectamente) ao usuario, e está delimitado polas etiquetas `<body>` e `</body>`.

Exemplo

A continuación vemos un pequeno exemplo do introducido nos puntos anteriores, representando o código dunha páxina simple escrita en HTML, con título (indicado na cabeceira) e un parágrafo integrado no corpo no cal empréganse entidades de carácter:

```
<html>
  <head>
    <title>Exemplo 2.1: documento XHTML</title>
  </head>
  <body>
    <p>Este é un documento con entidades de
carácter.</p>
  </body>
</html>
```

Exemplo 2.1: uso das entidades de carácter,

DOCTYPE e espazo de nomes

O conxunto de normas, obrigas e restricións que se deben seguir ao crear un documento XML dun determinado tipo recóllense no seu correspondente DTD². Neste documento defínense as etiquetas que se poden utilizar, os atributos de cada etiqueta e o tipo de valores que pode ter cada atributo.

En realidade, os estándares de XHTML definen tres DTD diferentes: estrito, transitorio e *frameset*. Para indicar o DTD utilizado ao crear unha determinada páxina, emprégase unha etiqueta especial chamada **DOCTYPE**. Esta etiqueta é o único elemento que se sitúa fóra da etiqueta `<html>` da páxina.

A etiqueta DOCTYPE que debe incluírse ligando ao DTD estrito, de xeito que o documento non poda empregar elementos e atributos relacionados co aspecto do contido (establecendo unha separación completa entre HTML e CSS, isto é, entre vista e estrutura), é a seguinte:

² Document Type Definition.

```
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
"http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">
```

Denominamos **validar un documento** ao feito de comprobar que o documento XHTML é conforme co DTD. Esta tarefa pódese realizar empregando os validadores incluídos nos editores HTML ou algún dos múltiples validadores en liña (destacando do propio de W3C³: <http://validator.w3.org>).

Ademais de empregar o DOCTYPE axeitado, tamén é preciso que as páxinas web indiquen o **espazo de nomes** asociado. O espazo de nomes dun documento XML permite diferenciar as etiquetas e atributos que pertencen a cada linguaxe. Co gaio de garantir o anterior débese incluír na etiqueta <html> o seguinte atributo:

```
<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
```

Espazamento, saltos de liña e parágrafos

HTML5/XHTML vai considerar a unha serie de caracteres equivalentes ao espazo en branco, ese grupo vai incluír aos propios espazos en branco, os tabuladores, os retornos de carro e o carácter de nova liña. É importante ter en conta, así mesmo, que os navegadores van ignorar os múltiples espazos consecutivos⁴ ao tempo de interpretar o código, polo que se precisamos realizar sangrados ou separacións maiores teremos que empregar as características de formato que CSS fornece.

Etiqueta	Descrición
<p>	Delimita o contido dun parágrafo.
 	Introduce un salto de liña.
<hr/>	Indica un salto de parágrafo a nivel temático (habitualmente representado cunha liña horizontal).
<pre>	Texto preformatado, amosa o texto que contén tal e coma
<blockquote>	Permite inserir citas en forma de bloque.

A continuación vemos un exemplo de código XHTML no que se empregan algunhas das etiquetas introducidas na táboa anterior:

³ World Wide Web Consortium.

⁴ Excepto no caso de uso de etiquetas particulares coma <pre> que evitan ese comportamento.

```

<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
"http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">
<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
  <head>
    <title>Exemplo 2.2: espazamentos, saltos de liña e
parágrafos</title>
  </head>
  <body>
    <p>Este é un parágrafo de texto longo longo longo longo longo
longo longo longo longo longo longo longo longo longo longo longo
longo longo longo longo longo longo longo longo.</p>
    <p>Este é outro parágrafo de texto longo longo longo longo
longo longo
    <br/> longo longo cun salto de liña no medio.</p>
    <hr/>
    <blockquote>Así é como aparece unha cita en bloque longa longa
longa longa longa longa longa longa longa longa longa longa longa
longa longa longa.</blockquote>
    <pre>    A etiqueta pre
respecta os espazos en branco
e
amosa o texto
tal e como
está escrito
    </pre>
    <br/>
  </body>
</html>

```

Exemplo 2.2: uso dos espazamentos, saltos de liña e parágrafos.

O resultado de introducir o código anterior nun ficheiro xhtml sería algo coma o seguinte:

```

Este é un parágrafo de texto longo longo longo longo longo longo lon- go longo longo longo longo longo
longo longo longo longo longo longo longo longo longo longo.

Este é outro parágrafo de texto longo longo longo longo longo longo
longo longo cun salto de liña no medio.

Así é como aparece unha cita en bloque longa longa longa longa longa longa longa longa longa longa
longa longa longa longa longa.

A etiqueta pre
respecta os espazos en branco
e
amosa o texto
tal e como
está escrito

```

Cabeceiras de texto

Os estándares de HTML5 e XHTML fornecen tamén a posibilidade de formatar textos de xeito rápido empregando certos «estilos» de cabeceira que se predefinen coas

etiquetas <h1>, <h2>, <h3>, <h4>, <h5> e <h6> que representam, respectivamente, os níveis de secção de página de maior a menor.

Aquí temos un exemplo de uso das etiquetas de cabeceira de texto en XHTML:

```
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
"http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">
<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
  <head>
    <title>Exemplo 2.3: cabeceiras de texto</title>
  </head>
  <body>
    <h1>Cabeceira de nivel 1</h1>
    <p>Parágrafo.</p>
    <h2>Cabeceira de nivel 2</h2>
    <p>Parágrafo.</p>
    <h3>Cabeceira de nivel 3</h3>
    <p>Parágrafo.</p>
    <h4>Cabeceira de nivel 4</h4>
    <p>Parágrafo.</p>
    <h5>Cabeceira de nivel 5</h5>
    <p>Parágrafo.</p>
    <h6>Cabeceira de nivel 6</h6>
    <p>Parágrafo.</p>
  </body>
</html>
```

Exemplo 2.3: uso das cabeceiras de texto.

Velaquí o resultado aproximado do que deberíamos de ver no navegador ao cargar o código anterior:

Cabeceira de nivel 1

Parágrafo.

Cabeceira de nivel 2

Parágrafo.

Cabeceira de nivel 3

Parágrafo.

Cabeceira de nivel 4

Parágrafo.

Cabeceira de nivel 5

Parágrafo.

Cabeceira de nivel 6

Parágrafo.

Marcas en HTML5/XHTML

Neste apartado do tema introduciremos as etiquetas/marcas de uso habitual en HTML (nas súas variantes), explicando o seu funcionamento e resultado unha vez interpretadas por un navegador.

Formato básico

Etiqueta	Descrición
<code></code>	Marca como importante o texto que contén. Por defecto, letra cursiva.
<code></code>	Marca coa máxima importancia o texto que contén. Por defecto, letra grosa.
<code></code>	Marca a eliminación dun texto. Por defecto, riscado.

Aquí temos un exemplo de uso destas etiquetas:

```
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
"http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd"> <html
xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
  <head>
    <title>Exemplo 2.4: marcado básico</title>
  </head>
  <body>
    <p>A linguaxe HTML permite marcar algúns anacos de texto coma
    <em>moi importantes</em> e outros coma <strong>aínda máis
    importantes</strong>.</p>
    <p>Tamén permite riscar texto <del>co que non esteamos
    dacordo</del> ou que queramos indicar coma obsoleto.</p>
  </body>
</html>
```

Exemplo 2.4: uso das etiquetas de formato básico de texto.

O anterior exemplo, visualizado a través dun navegador producirá un resultado semellante a isto:

A linguaxe HTML permite marcar algúns anacos de texto como *moi importantes* e outros como **os máis importantes**.

Tamén permite riscar texto ~~que non nos guste~~ co que non esteamos de acordo.

Listas

As **listas** de HTML5/XHTML corresponden co que en certos procesadores de texto denomínanse esquemas de «viñetas» ou de «numeración». As primeiras represéntase empregando a etiqueta ``⁵ e as segundas coa etiqueta ``⁶. Na seguinte táboa podemos ver as etiquetas asociadas ás listas:

Etiqueta	Descrición
<code></code>	Emprégase para enmarcar listas desordenadas.
<code></code>	Emprégase para enmarcar listas ordenadas.
<code></code>	Emprégase para definir cada elemento dunha lista (ordenada ou desordenada).
<code><dl></code>	Emprégase para enmarcar as listas de definición.
<code><dt></code>	Emprégase para indicar os termos nunha lista de definición.
<code><dd></code>	Emprégase para indicar as definicións nunha lista de definición.

Velaquí un exemplo de uso das listas (de todo tipo) en XHTML:

```
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
"http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">
<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
  <head>
    <title>Exemplo 2.5: listas</title>
  </head>
  <body>
```

⁵ Do inglés *unordered list*.

⁶ Do inglés *ordered list*.

```

<h1>Lista desordenada</h1>
<ul>
  <li>Un elemento dunha lista desordenada.</li> <li>Outro
elemento dunha lista desordenada.</li>
</ul>
<h1>Lista ordenada</h1>
<ol>
  <li>Primeiro elemento dunha lista ordenada.</li> <li>Segundo
elemento dunha lista ordenada.</li> <li>Terceiro elemento dunha
lista ordenada.</li>
</ol>
<h1>Lista de definición</h1>
<dl>
<dt>ul</dt>
<dd>Para enmarcar listas desordenadas.</dd>
<dt>ol</dt>
<dd>Para enmarcar listas ordenadas.</dd>
</dl>
</body>
</html>

```

Exemplo 2.5: uso das listas.

O anterior, visualmente, resultará nalgo semellante ao que sigue:

Lista desordenada

- Un elemento dunha lista desordenada.
- Outro elemento dunha lista desordenada.

Lista ordenada

1. Primeiro elemento dunha lista ordenada.
2. Segundo elemento dunha lista ordenada.
3. Terceiro elemento dunha lista ordenada.

Lista de definición

ul	Para enmarcar listas desordenadas.
ol	Para enmarcar listas ordenadas.

Imaxes

Coma é obvio, HTML5/XHTML teñen que soportar a inclusión de imaxes (xa que ese era un dos obxectivos orixinais da Web, o transicionar dun medio de intercambio por texto puro a un que incorporara contidos multimedia). Con ese fin emprégase a etiqueta `` xunta cos seus distintos atributos, que trataremos aquí, pero cuxo uso na actualidade non está recomendado (en tanto que tratamos de atributos que, na maioría de casos, afectan ao formato), preferíndose que ese tratamento se realice dende CSS.

Etiqueta	Descrición	
	Emprégase para incluír imaxes nos documentos.	
	Atributo	Descrición
	src="url"	Indica a URL da imaxe que se amosa.
	alt="texto"	Descrición curta da imaxe.
	height="medida"	Indica a altura coa que se debe amosar a imaxe (non é obrigatorio que coincida coa altura orixinal da imaxe).
	width="medida"	Indica a largura coa que se debe amosar a imaxe (non é obrigatorio que coincida coa altura orixinal da imaxe).

Se modificamos só o atributo de altura (`height`) ou só o de largura (`width`) entón a imaxe adaptará automaticamente as súas proporcións orixinais a esa nova medida. Pola contra, se indicamos unha altura e largura manualmente, a imaxe adaptará as súas proporcións ás indicadas, podendo producirse deformación se estas non son equivalentes ás orixinais.

A continuación vemos un exemplo de uso da etiqueta para imaxes en XHTML:

```
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
"http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd"> <html
xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
  <head>
    <title>Exemplo 2.6: imaxes</title>
  </head>
  <body>
    
    
    
  </body>
</html>
```

Exemplo 2.6: insertar imaxes mediante a etiqueta .

Cargando o exemplo anterior nun navegador obteríamos algo semellante a:

Ligazóns

As **ligazóns**, **links** ou **hipervínculos** constitúen unha das funcións fundamentais das linguaxes HTML e XHTML, en tanto que son as que posibilitan a navegación natural entre as distintas páxinas web (tanto dun mesmo sitio web coma de sitios externos), así coma o enlazado de contidos locais ao servidor, permitindo o acceso directo a cartafoles e a ficheiros de tipos non-web.

Etiqueta	Descrición	
<a>	Emprégase para incluír ligazóns nos documentos.	
	Atributo	Descrición
	href="url"	Indica a URL do recurso que se quere enlazar.
	name="texto"	Permite nomear a ligazón para que se poida acceder dende outras ligazóns (iso faise antepoñendo o carácter # a ese nome dende o atributo href). Os nomes empréganse principalmente para navegar contidos dunha mesma páxina web.
	height="medida"	Indica a altura coa que se debe amosar a imaxe (non é obrigatorio que coincida coa altura orixinal da imaxe).
	width="medida"	Indica a largura coa que se debe amosar a imaxe (non é obrigatorio que coincida coa altura orixinal da imaxe).

A continuación, como viñamos facendo nos casos anterior, incluimos un exemplo de uso do introducido enriba:

```
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
"http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd"> <html
xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
  <head>
    <title>Exemplo 2.7: ligazóns</title>
  </head>
  <body>
```

```

<a href="#portal">Portal</a>
<a href="#recursos">Recursos</a>
<h1>Portal educativo</h1>
<a name="portal"/>
<p>Pódese acceder ao portal educativo na <a
href="http://edu.xunta.gal">seguinte ligazón</a>.</p>
<h1>Outros recursos</h1>
<a name="recursos"/>
<p>Nesta sección iremos poñendo outras ligazóns de páxinas
interesantes.</p>
</body>
</html>

```

Exemplo 2.7: emprego dos hipervínculos.

Sendo o resultado de visualizar a páxina anterior algo así:

[Portal Recursos](#)

Portal educativo

Pódese acceder ao portal educativo na [seguinte ligazón](#).

Outros recursos

Nesta sección iremos poñendo outras ligazóns de páxinas interesantes.

Táboas

AS **táboas** de HTML5/XHTML son un tipo de estrutura que aporta «rixidez» ás páxinas web. É precisamente a súa inflexibilidade e dificultade de manexo a que fixo que foran desaparecen (especialmente coa introdución da Web 2.0) e que hoxe en día só aparezan en contextos limitados.

Na seguinte imaxe vemos un exemplo de táboa HTML, identificando cadansúa parte:

Diagrama de unha táboa HTML con etiquetas de identificación das súas partes:

- título de táboa:** Cursos de diseño gráfico
- cabecera de columna:** Nome, Horas, Plazas, Horario
- cabecera de fila:** Primeira fila da táboa (Nome, Horas, Plazas, Horario)
- fila:** Cada unha das filas de datos (Introducción a XHTML, CSS avanzado, Taller de usabilidad, Introducción a AJAX)
- columna:** Cada unha das columnas de datos (Nome, Horas, Plazas, Horario)

Cursos de diseño gráfico			
Nome	Horas	Plazas	Horario
Introducción a XHTML	20	20	09:00 – 13:00
CSS avanzado	40	15	16:00 – 20:00
Taller de usabilidad	40	10	16:00 – 20:00
Introducción a AJAX	60	20	08:30 – 12:30

Etiqueta	Descrición	
<table>	Emprégase para definir unha táboa.	
	Atributo	Descrición
	border="medida"	Permite indicar a largura do bordo da táboa.
<tr>	Emprégase para definir unha fila dentro dunha táboa.	
<caption>	Emprégase para definir o título da táboa.	
<td>	Emprégase para definir unha cela dentro dunha táboa.	
	Atributo	Descrición
	colspan="número"	Número de columnas que ocupa esa cela.
	rowspan="número"	Número de filas que ocupa esa cela.
<th>	Emprégase para definir as celas que constitúen a cabeceira da táboa.	
	Atributo	Descrición
	colspan="número"	Número de columnas que ocupa esa cela.
	rowspan="número"	Número de filas que ocupa esa cela.

Neste exemplo podemos apreciar mellor como se codifican e estruturan as táboas nun documento XHTML:

```
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
"http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd"> <html
xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
  <head>
    <title>Exemplo 2.8: táboas</title>
  </head>
  <body>
    <h1>Listado de cursos</h1>
    <table border="1">
      <tr>
        <th>
          <strong>Curso</strong>
        </th>
        <th>
          <strong>Horas</strong>
        </th>
        <th>
          <strong>Prazas</strong>
        </th>
      </tr>
      <tr>
        <td>CSS</td>
        <td>20</td>
        <td>25</td>
      </tr>
      <tr>
        <td>HTML</td>
        <td>20</td>
```

```

        <td>40</td>
    </tr>
</table>
<h1>Fusión de columnas</h1>
<table border="1">
    <tr>
        <td colspan="3">A</td>
    </tr>
    <tr>
        <td>B</td>
        <td>C</td>
        <td>D</td>
    </tr>
</table>
<h1>Fusión de filas</h1>
<table border="1">
    <tr>
        <td>A</td>
        <td rowspan="2">B</td>
    </tr>
    <tr>
        <td>C</td>
    </tr>
</table>
</body>
</html>

```

Exemplo 2.8: uso das táboas en HTML5/XHTML.

Na seguinte captura pódese apreciar un resultado aproximado de visualizar a páxina anterior a través dun navegador:

Listado de cursos

Curso	Horas	Prazas
CSS	20	25
HTML	20	40

Fusión de columnas

A		
B	C	D

Fusión de filas

A	B
C	

Formularios

Un **formulario** HTML é un conxunto de controis de diverso tipo (botóns, caixas de texto, caixas de verificación, radiobotóns, barras esvaradías, etc.) que permiten ao usuario introducir datos e enviarlos ao servidor web para o seu procesamento.

Etiqueta	Descrición		
<form>	Permite introducir un formulario na páxina web.		
	Atributo	Descrición	
	action="url"	Indica a URL que se encarga de procesar os datos do formulario.	
	method="POST ou GET"	Indica o método HTTP utilizado para enviar o formulario	
<input>	Descrición		
	Emprégase para inserir un control nun formulario.		
	Atributo	Descrición	
	name	Asigna un nome ao control (imprescindible para que o servidor poida procesar o formulario).	
	value="texto"	Valor inicial do control.	
	alt="texto"	Texto alternativo en caso de que o control non se dea cargado.	
	type="text password checkbox radio submit reset file hidden image button"	Indica o tipo de control que vai empregarse no formulario.	
		Valor	Descrición
		text	Campo de texto.
		password	Campo de contrasinal.
		checkbox	Caixa de verificación.
		radio	Radiobotón.
		submit	Enviar o formulario.
		reset	Resetear o formulario.
		file	Abrir un explorador de ficheiros do sistema local.
		hidden	Emprégase para engadir información oculta no formulario.
		image	Integrar unha imaxe no formulario.
		button	Botón tradicional.

Etiqueta	Descripción	
<textarea>	Emprégase para incluír un área de texto nun formulario (campos de texto pero de maior lonxitude ca os mencionados anteriormente).	
	Atributo	Descripción
	rows="número"	Número de filas que amosará a área de texto.
	cols="número"	Número de columnas que amosará a área de texto.
Etiqueta	Descripción	
<select>	Emprégase para incluír unha lista despregable nun formulario.	
	Atributo	Descripción
	size="número"	Número de filas da lista que se amosan (por defecto, unha).
	multiple="multiple"	En caso de indicarse, permitiría facer seleccións múltiples na lista.
Etiqueta	Descripción	
<option>	Emprégase para definir cada elemento dunha lista despregable.	
	Atributo	Descripción
	selected="selected"	Indica se o elemento aparece seleccionado por defecto ao se cargar a páxina.
	value="texto"	O valor que se envía ao servidor cando o usuario escolle esa opción.

E velaquí temos, coma nos casos anteriores, un exemplo de uso do anterior:

```
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
"http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">
<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
  <head>
    <title>Exemplo 2.9: formularios</title>
  </head>
  <body>
    <form>
      Nome<br/>
      <input type="text" name="nome" value=""/><br/><br/>
      Contraseñal<br/>
      <input type="password" name="contraseñal"
value=""/><br/><br/> Postos de traballo procurados<br/>
      <input name="posto_directivo" type="checkbox"
value="endereco"/>Enderezo
      <input name="posto_tecnico" type="checkbox"
value="tecnico"/> Técnico
      <input name="posto_empregado" type="checkbox"
value="empregado"/> Em-
pregado<br/><br/>
      Sexo<br/>
    </form>
  </body>
</html>
```

```

        <input type="radio" name="sexo" value="home"
checked="checked"/>Home
        <input type="radio" name="sexo" value="muller"/>
Muller<br/><br/>
        <input type="submit" name="procurar"
value="Procurar"/><br/><br/>
        Nivel de estudos<br/>
        <select id="estudos" name="estudos">
            <option value="" selected="selected">- selecciona -
</option>
            <option value="sen_estudos">Sen estudos</option>
            <option value="primarios">Primarios</option>
            <option value="secundaria">Secundaria</option>
            <option value="bacharelato"> Bacharelato</option>
            <option value="tecnico">Técnico</option>
            <option value="tecnico_superior">Técnico superior</option>
            <option value="universitarios">Estudios
universitarios</option>
        </select><br/><br/>
        Escribe unha pequena presentación:<br/>
        <textarea id="presentacion" name="presentacion" cols="40"
rows="5"></textarea><br/><br/>
        <input type="reset" name="limpar" value="Borrar datos do
formula-rio"/><br/><br/>
        Escolla arquivo...<br/>
        <input type="file" name="adxunto"/><br/>
        <input type="hidden" name="empresa" value="Bankinter"/>
        <input type="image" name="enviar"
src="http://librosweb.es/img/xhtml/ejemplo_input_type_image.gif"/>
<br/>
        <input type="button" name="gardar" value="Gardar Cambios"/>
    </form>
</body>
</html>

```

Clases e identificadores

HTML pon á nosa disposición tamén xeitos de clasificar os elementos que compoñen un documento web alén de pola súa funcionalidade (que sería o que farían as etiquetas *per se*). Con esa finalidade dispoñemos de dous atributos aplicables a calquera elemento HTML, aínda que con distinto efecto en cada un deles:

- **Clases:** as clases identifican a un conxunto de elementos que comparten algunha característica, e defínense mediante o atributo **class**. É habitual o seu uso en elementos dun mesmo tipo (mesma etiqueta) para despois aplicar estilos de CSS de xeito conxunto. A continuación vemos un exemplo de definición de clase sobre un elemento de parágrafo:

```
<p class="texto_normal">Este é un exemplo de aplicación de clases en HTML.</p>
```

Así mesmo, un elemento pode pertencer a múltiples clases, para o cal escribiremos o nome das mesmas separados por espazos dentro do valor do atributo (isto implica, coma é obvio, que o nome dunha clase non pode conter tal carácter):

```
<p class="texto_normal destacado">Este é un exemplo de aplicación de dúas clases a un mesmo elemento HTML.</p>
```

- **Identificadores:** aínda que é posible aplicar o mesmo identificador a múltiples elementos dun mesmo documento HTML, o estándar da W3C desaconséllao, de xeito que asumiremos que os identificadores teñen que ser únicos nunha mesma árbore de documento. Os identificadores defínense mediante o atributo **id**. Ademais de permitir aplicar estilos CSS a elementos específicos, os identificadores permítenos seleccionar elementos vía JavaScript para poder operar sobre eles e os valores dos seus atributos. De seguido vemos un exemplo de asignación dun identificador a un elemento HTML:

```
<p id="primeiro_p">Este é un exemplo de asignación dun identificador a un elemento HTML.</p>
```

Tanto clases coma identificadores son plenamente compatibles entre si, de xeito que un elemento pode pertencer a múltiples clases e, simultaneamente, ter un identificador propio, coma vemos no exemplo que figura a continuación:

```
<p id="identificador" class="clase1 clase2">Este é un exemplo dun elemento HTML que ten identificador propio e pertence a dúas clases.</p>
```

Elementos de bloque e liña

Todos os elementos de HTML teñen un determinado valor de *display* que vai determinar o seu tipo. Segundo como serán amosados, distinguimos os elementos de HTML en dous tipos:

- **Bloque** ou **block**: aqueles que comezan sempre nunha nova liña e ocupan toda a largura da mesma (esténdese de esquerda a dereita todo o posible). Atopamos nesta categoría aos elementos: `address`, `article`, `aside`,

blockquote, canvas, dd, div, dl, dt, fieldset, figcaption, figure, footer, form, h1, h2, h3, h4, h5, h6, header, hr, li, main, nav, noscript, ol, p, pre, section, table, tfoot, ul e video.

- **De liña ou *inline*:** aqueles que non comezan necesariamente nunha nova liña e só ocupan tanto espazo coma precisan os seus contidos. Son deste tipo os elementos: a, abbr, acronym, b, bdo, big, br, button, cite, code, dfn, em, i, img, input, kbd, label, map, object, output, q, samp, script, select, small, span, strong, sub, sup, textarea, time, tt e var.

ÍNDICE

HTML E XHTML	1
ELEMENTOS FUNDAMENTAIS	1
DIFERENZAS BÁSICAS ENTRE HTML E XHTML.....	2
ESTRUTURA BÁSICA.....	3
 MARCAS EN HTML5/XHTML.....	8
FORMATO BÁSICO	8
LISTAS.....	9
IMAGES	10
LIGAZÓNS	12
TÁBOAS.....	13
FORMULARIOS	16
CLASES E IDENTIFICADORES	18
ELEMENTOS DE BLOQUE E LIÑA	19